

VUODEN 2026 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

Yleistä

Taloudenhoidossa on noudatettava kuntalain, kirjanpitolain, kirjanpitolautakunnan kuntajaoston, hallintosäännön ja kunnanhallituksen antamia taloudenhoitoa koskevia ohjeita.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelman 15.12.2025.

Vuoden 2026 talousarvio on laadittu tiukaksi ja tämän johdosta tulojen ja kustannusten kertymistä on seurattava erittäin tarkasti. Mikäli kertymissä näyttäisi olevan selviä poikkeamia taloussuunnitelmaan, tulee lautakunnan välittömästi käynnistää korjaavat toimenpiteet ja raportoida toimenpiteistä kunnanhallitukselle.

Vuoden 2001 alusta tuli voimaan laki, jonka mukaan kuntien on talousarvioissaan tai niiden hyväksymisen yhteydessä päätettävä, miten talousarvion laatimisvuodelta arvioitu alijäämä taikka aikaisempien vuosien alijäämät katetaan. Jos ne katetaan menoja leikkaamalla ja/tai tuloja lisäämällä, kattaminen on esitettävä tuloslaskelmassa.

Pihtiputaan kunnalla ei ole kattamatonta alijäämää aikaisemmilta vuosilta.

Talousarvion sitovuus ja käyttösuunnitelmat

Talousarviossa esitetyt toimialakohtaiset tavoitteet ovat valtuustoa sitovia. Toimielinten tulee huomioida nämä vahvistaessaan omat käyttösuunnitelmansa, joiden tulee lisäksi olla valtuuston yleistavoitteita tukevia. Lautakuntien on vahvistettava käyttösuunnitelmat helmikuun loppuun mennessä. Käyttösuunnitelmat on toimitettava kirjanpitoon hyväksymisen jälkeen.

Hyväksytyjen käyttösuunnitelmien pohjalta tarkistetaan tiimien talousarvioon tekemät tavoitteet ja mittarit. Asetettuja tavoitteita ja niiden mukaisia mittareita on seurattava siten, että niiden toteutumista voidaan vertailukelpoisesti seurata talousarviovuoden aikana ja tilivuoden toimintakertomuksessa.

Kunnan talousarvio on hyväksytty nettoperiaatteella. Määrärahat sitovat vastualueita ja toimielimiä nettona. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että toimielimet ovat entistä enempi vastuussa myös tulojen kertymisestä. Mikäli näyttää siltä, että tulot alittuvat, pitää menoja pienentää tai löytää kate sisäisesti muista tuloista/menoista.

Määrärahan sitovuus tarkoittaa että:

- toimialatasolla ylitykset/muutokset hyväksyy valtuusto; valtuustolla on oikeus tehdä määrärahasiirtoja toimialatasolla
- prosessitasolla määrärahat sitovat toimielimiä; lautakunnilla on oikeus tehdä määrärahasiirtoja prosessien välillä
- kustannuspaikkatasolla määrärahoista nettona vastaa tiimin/tulosityksikön vastuuhenkilö; hän on vastuussa omalle lautakunnalleen omien määrärahojen pitävyydestä samoin kuin olennaisista tilikohtaisista poikkeamista, vaikka määräraha sinänsä nettona pysyisikin raameissa

Kate ylitykselle etsitään ensisijaisesti sisäisesti

- 1) tiimien kesken; jos ei onnistu
- 2) lautakunnan päätöksellä prosessien välillä; jos ei
- 3) valtuuston päätöksellä toimialojen välillä tai valtuuston päätöksellä esitetään rahoitettavaksi muulla keinoin

Talousarviomuutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuonna välittömästi, kun muutostarve on tiedossa.

Investointiosassa lautakunnille ja hankkeille myönnetyt määrärahat ovat hankkeittain sitovia.

Henkilöstöasiat

Työntekijät/viranhaltijat valinta ja päätösvalta on säädetty hallintosäännössä.

Matkakustannusten korvaukset on laskutettava KVTES:n mukaan viivytyksettä matkan päätyttyä. Matkakustannusten korvaukset maksetaan seuraavan säännöllisen palkanmaksun yhteydessä.

Laskut ja muut kirjanpitositteet

Toimielinten on nimettävä toimikaudekseen ensimmäisessä kokouksessaan henkilöt, jotka hyväksyvät tulosityksiköissä laskuja.

Laskujen hyväksyjän on tarkistettava, että ostolasku/muu kirjanpitosite on muodollisesti ja asiallisesti oikein ja että tavara, työsuoritus tai muu palvelu on merkitty vastaanotetuksi ja toimintakulun suorittamiseen on käytettävissä määrärahaa.

Sisäisen valvonnan suorittamiseksi vastaanottaja ja hyväksyjä ei saa olla sama henkilö.

Asianmukaisesti tiliöidyt, vastaanottajan tilitiedoilla varustetut ostolaskut lähetykselliseen on hyväksyttävä viivytyksittä riippumatta laskun eräpäivästä. Jos tulosityksiköt toimittavat perusteettomasti laskuja maksatukseen eräpäivän jälkeen, kirjataan myöhästymisestä aiheutuvat viivästyskorot ao. tulosityksikön määrärahoista.

Arvonlisäveron asianmukainen merkintä tulee sisältyä myös ostolaskuun tai muuhun kirjanpitositteeseen. Arvonlisäverolakiin ja sen tulkintoihin tulee jatkuvasti uusia ohjeita. Hallintokuntien tulee seurata omaan hallinnonalaansa kohdistuvia ratkaisuja ja tarvittaessa oikaista menettelyä, jos se poikkeaa laista annetuista ratkaisuista

Tulojen perintä

Hallintokuntia sitoo myös vastuu tulojen kertymisestä. Tulosityksiköiden on huolehdittava toimialallaan syntyvien saatavien laskutuksesta. Maksukehotusten lähettämisestä ja tarvittaessa pakkoperintätoimista vastaa taloustoimisto. Mikäli ensimmäinen maksukehotus ei tehoa, saatavien perintä siirretään viipymättä perintätoimisto Intrum Justitiale jatkotoimia varten. Taloustoimisto myös auttaa hankalimmissa tapauksissa; yritysten velkasaneerauksissa, yksityisten velkajärjestelyissä, pakkohuutokaupoissa, konkurssivalvonnoissa.

Saatavat on laskutettava oikeamääräisinä viivytyksittä laskutuskauden päättymisestä ja/tai tavarantoimituksen toimittamisesta. Erääntynyt saatava voidaan kuitata vastasaatavasta. Tällöin kuittauksesta on lähetettävä ilmoitus.

Talousarvion toteutumisvertailu ja sisäinen valvonta

Kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeet noudatettavaksi Pihtiputaan kunnassa. Niissä ovat mm. ohjeet kustannusten seurannasta, valvonnasta, hankinnoista, riskien hallinnasta ja rahatoimen hoidosta.

Lautakuntien tulee seurata valtuuston kulloinkin kyseessä olevalle koko hankkeelle myöntämien kokonaiskustannusten ja -tulojen samoin kuin nettokustannusten toteutumista yhteensä koko hankkeen aloittamisesta lähtien. Eri vuosina toteutuneet kustannukset ja tulot lasketaan yhteen ja niitä verrataan koko hankkeen hyväksytyihin kustannuksiin ja tuloihin.

Talousarvion toteutumisen seuranta tulee tiimeittäin järjestää siten, että esimiehet ja henkilöstö ovat jatkuvasti selvillä toteutumistilanteesta. Toimialat voivat itsenäisesti tulostaa toimintoja kuvaavia seurantaraportteja tai kirjanpito voi ne tulostaa.

Lautakuntien sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelmat tuleville vuosille tulee toimittaa tiedoksi hallitukselle helmikuun loppuun mennessä.

Talousarvion toteutumisvertailu tulee toimittaa kuukausittain tiedoksi lautakunnille ja kunnanhallitukselle. Kunnanvaltuustolle toteutumisvertailu toimitetaan neljännesvuosittain.

Näiden täytäntöönpano-ohjeiden lisäksi on noudatettava voimassa olevia hankinta- ja hallintosäännön määräyksiä.

PIHTIPUTAAN KUNNANHALLITUS

Ari Kinnunen
kunnanjohtaja

Ari-Jukka Käsmä
talousjohtaja